

NOTĂ INFORMATIVĂ

cu privire la datoriile la plata salariilor în ramurile economiei naționale

Salariul, în conformitate cu prevederile Codului muncii, reprezintă contraprestația muncii depuse de salariat în baza contractului individual de muncă. Acesta se plătește în bani, cel puțin o dată pe lună, la data stabilită în contractul de muncă sau în regulamentul intern al unității. Orice întârziere nejustificată a plății salariului poate determina obligarea angajatorului la plata de daune-interese pentru repararea prejudiciului produs salariatului.

Făcînd o analiză a situației privind plata salariilor pe parcursul a ultimilor patru ani, putem constata că începînd cu anul 2014 se atestă o creștere esențială a datoriilor la plata salariilor (tabelul 1).

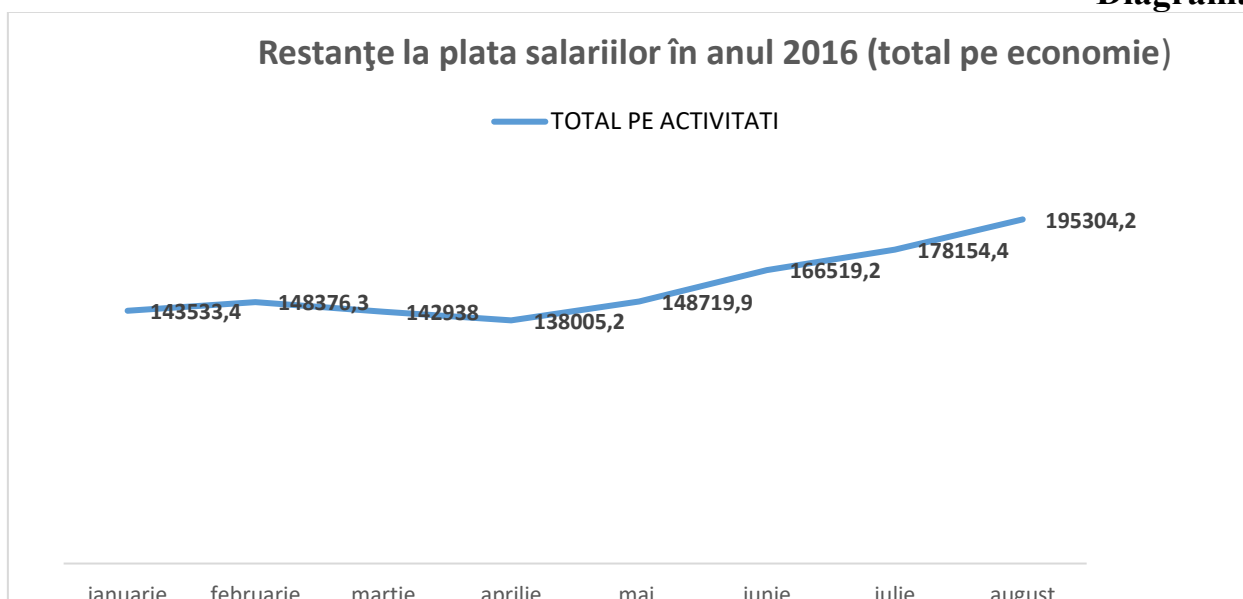
Tabelul 1

Suma datorată pentru remunerarea muncii a salariaților din economia națională

	2013	2014	2015	2016 August
Datorii la salarii cu termen de achitare expirat, mil. lei	100,7	104,0	156,8	195,3

Potrivit datelor Biroului Național de Statistică, în luna august 2016 restanțele la plata salariilor a angajaților din economia națională au constituit 195,3 mil. de lei, fiind în creștere cu 38,4 mil. de lei sau cu 24,5%, comparativ cu luna decembrie 2015 (conform diagramei).

Diagramă

Analiza datelor respective ne arată că moratoriul asupra controlului de stat, inclusiv fiscal, stabilit din luna aprilie anul curent a agravat situația la acest capitol. Dacă în luna aprilie restanțele constituiau 138,0 de mil. de lei, apoi, în luna august

acestea s-au majorat cu încă 57,2 mil. de lei.

Cea mai mare pondere a restanțelor la plata salariilor a fost atestată în ramura transportului (preponderent feroviar) – 50,4% (98,4 mil. de lei), în industria prelucrătoare – 19,2% (37,6 mil. de lei), în agricultură, silvicultură și pescuit – 10,7% (20,9 mil. de lei), construcții – 5,8% (11,5 mil. de lei). Cea mai mică pondere a restanțelor la plata salariilor s-a înregistrat în domeniul activităților financiare (+0,01%), administrația publică (+0,04%) și activități de recreere, artă și de agrement (+0,09%) (tabelul 2).

În contextul monitorizării modului și termenelor de achitare a salariilor în sectorul real, inspectorii de muncă, în cadrul controalelor realizate de echipele multidisciplinare create pentru contracararea fenomenului muncii „la negru” și a practicii de achitare a salariilor „în plic”, în perioada de 9 luni ale anului curent, au întreprins vizite de control la 36 agenți economici, care admit restanțe la plata salariilor (8,7 mil. lei – față de 1339 persoane). Pe marginea controalelor realizate au fost întocmite 16 procese-verbale. Inspectorii de muncă au stabilit termene de lichidare a restanțelor salariale. Ulterior a fost raportat despre lichidarea restanțelor salariale în sumă de 1,5 de mil. de lei.

Considerăm că ar fi fost mult mai eficientă activitatea echipelor multidisciplinare la depistarea și contracararea neplății salariilor, dacă nu ar fi fost stabilit moratoriul în cauză.

În același timp, conform datelor furnizate de centrele sindicale național-ramurale, cele mai mari restanțe la plata salariilor sînt în domeniul transportului feroviar, la ÎS Calea Ferată a Moldovei, unde lucrează circa 10 mii de persoane. Conform situației din luna octombrie 2016 restanțele constituiau peste 127 de mil. de lei.

În urma multiplelor proteste ale feroviarilor la Bălți, Basarabeasca, Ocnița, Bender, Revaca și Chișinău, s-a început achitarea lunară a salariilor, dar problema e în datoriile adunate din anii precedenți.

În 2015, sindicatele din ramura respectivă au încheiat un acord cu conducerea CFM, care s-a angajat timp de un an să lichideze datoriile la salarii. Acordul, nu a fost respectat. La momentul de față se achită salariile pentru luna iunie, însă mai sînt restanțe pe lunile mai și iunie, nemaivorbind de cele istorice.

De asemenea, se atestă restanțe la plata salariilor în ramurile agroindustriale (ÎS „Stațiunea de irigare și reparație Cahul – 1,3 mil. de lei, ÎS “Stațiunea tehnologică experimentală Maximovca” – 1,2 mil. de lei), în unitățile din domeniul cadastrului, geologiei și geodeziei (IS Protecția Solurilor și Îmbunătățiri Funciare – 1 mil. de lei pentru 3 luni, IS Ehgeom – 1 mil. de lei pentru 3 luni), în unitățile din industria chimică (122 mii de lei pentru 2 luni) și în unitățile din sfera deservirii sociale și producerii de mărfuri (10,6 mil. de lei).

În situația creată sindicatele consideră necesar de a spori responsabilitatea celor care admit restanțe la plata salariilor prin amendarea mai multor acte legislative care vizează stabilirea penalităților pentru neplata la timp a salariilor.

Astfel, solicităm Guvernului:

- modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218 din 24.10.2008 în vederea înăsprirea sancțiunilor pentru persoanele care se fac vinovate de admiterea datoriilor la plata salariilor;

- modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002 în vederea introducerii răspunderii penale pentru încălcarea termenelor de plată a salariului sau achitarea parțială a acestuia, ca criteriu definitoriu al muncii forțate;

- modificarea Codului muncii nr. 154 din 28.03.2003 în vederea majorării penalității, achitate de angajator suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere a plății salariilor și majorarea termenului de prescripție pentru adresarea în instanța de judecată în caz de neplată a drepturilor salariale sau de altă natură;

- urgentarea elaborării și aprobării Hotărârii de Guvern despre amendarea Legii nr. 131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător în vederea excluderii Inspectoratului de Stat a Muncii de sub incidența acesteia.